

dolžnicu iz dné 1. jul. 1873. št. 28307 za 100 gld. z obratni od dné 1. jul. 1873.

Na nerazumljiv način obtežila se je ta zadolžnica z neko nedoločeno zasobno terjatvijo baje iz leta 1866. in a terjatvijo c. k. okr. glavarstva za prahranitev noćih odgoanov, baje iz leta 1869. v skupnem znesku preko 99 gld.

Oba terjatvi nemati nikakoga pomena. ker sta brez pravne podloge. Vender pa c. k. dakarski urad u Podgradu uže nad 20 let ne isplaćuje obratni zato, kor ni moglo zbrisati one sekvestracije.

Županstvo u Podgradu, koje sastopa obćino Gradišće, trudi se uže 18 let, da bi se uredila ta zadeva, a brez najmanjega uspeha. Vsa dotična poročila iz let 1878., 1880., 1881. i 1887.. rešena so od c. kr. okr. glavarstva na Volovskom negativno. Zadnje poročilo županstva na c. kr. okr. glavarstvo u tej zadevi iz dné 28. januvarja 1890. št. 186, kojemu so priloženi vsi prejšnji spisi in tudi plaćilna pola, na kojoj se sabeloženo nekakovo eksbibitne številke, ne da bi bil imenovan dotični urad, še zdaj ni rešeno, daci se je u dopisom iz dné 12. julija 1891. 136/1890. zopet prosilo za rešitev.

C. k. okr. glavarstvo na Volovskom iskalo je baje pojasnil pri c. kr. dakarskem uradu u Podgradu, pri c. k. finanćnom vodstvu u pri c. k. finanćni prokuraturi u Trstu, pri c. k. blagajni državnih dolgova na Dunaji in drugod, a ni jih moglo dobiti. Morobiti bi zasledilo kak podatek u velikanskom kupu spiso: nekdanjega komisarijata Podgradakega, koji spisi u najvećem verodu laže. A to zopet ni lahko moguće, ker bi treba za urejevanje tih spiso: neprimerne veliöih žrtve.

Z obzirom na to, da je sekvestracija obratni državne zadolžnice, koje poseduje obćina Gradišće nerazumljiva in neopravdana;

z obzirom na to, da se ta sekvestracija ne da dokazati niti po spisih, niti s kakim pravnim naslovom;

z obzirom na to, da obćina Gradišće trpi škodo ne po svoji krivdi, nego valod nerada, prouzročena po c. kr. oblastih;

z obzirom na to, da se ta gordički vozol razvöljzati već ne da, nego da ga treba preseliti stavijo podpisani sledeća vprašanja: Hoće-li via. c. kr. vlada odrediti:

- a) Da se zbrise beležka na plaćilni poli, a koje se sekvestravane obratni državne zadolžnice za 100 gld. iz dné 1. julija 1873. št. 28307?
b) Da se isplaćaju obćini Podgradski kot zastopnici obćine Gradišće vas od preko 20 let zastano obratni brez kakoga obćitka?

Porać, meseca februvarja 1894. Slavoj Jenko, Spinić, M. Mandić, Flego, Dr. M. Laginja.

Pre d a j e d n i k obaviešćuje u kratko talijanski sadržaj interpelacije i sav peti, to ju izrući vladinom zastupniku.

Zastupnik Mandić čita slededeću interpelaciju: Zakon od dne 23. maja 1873. broj 121 D. Z. opredieljuje, kako se imade sastaviti imenik porotnika.

§. 5. toga zakona odredjuje, da imade obćinski nadćnik sa dvojicom članova obćinskoga zastupstva, koje on izabere, svake godine meseca septembra predložiti imenik svih osoba, koje mogu biti usjed navedenog zakona pozvano kao porotnici. Medju ostalim imade on takodjer navesti, koji zemaljski jezik spomenute osobe poznaju i kojim se obćino služe.

§. 8. istoga zakona opredieljuje, da se imadu tako sastavljeni izvorni imenik porotnika predložiti koncem septembra svake godine. Komarskomu poglavaru, kojoma valja taj imenik pregledati i ako je u njem što nepravilna, ispraviti.

Po §. 9. mora kotarski poglavar izvorni imenik porotnika predložiti predjedniku sudbenoga dvora prve molbe, pošto je u istom napose oznaćio one osobe, koje mu se ćine najspisobnije za porotnike obzirom na razum, poštenje, pravodnost i ćvrat znanaj, a u pokrajinah, u kojih žive više narodnosti, ima napose oznaćiti takodjer one, koji poznaju više zemaljskih jezika.

§. 11. nalazu predjedniku sudbenoga dvora prve molbe, da sasove komisiju, koja imade sastaviti godišnji imenik porotnika najkasnije meseca novembra. Ta se komisija sastoji od predjednika sudbenoga dvora ili njegova zamjenika kao predjedatelja i od trojice sudaca, koje izabiru predjednik sudišta.

§. 14. nadalje opredieljuje, da valja godišnji imenik porotnika tako sastaviti, da komisija unese u isti one osobe, koje ona smatra po ustanovi gorenavedenoga §. 9. za najspisobnije i najvriednije, da budu porotnici, u imenik (glavni imenik)

iz kojega se imade uzeti porotnika sa buduću godinu.

Na isti način treba da sastavi ista komisija od osoba, koje stanuju u mjestu zavodjenja porotnog suda ili u njegovoj okoliši, i drugi podpuni imenik, iz kojega će se uzimati zamjenike porotnika.

Zakon ovaj je dakle tako toćno i oprozno sastavljen, da bi morale biti pozvano medju porotnike svu spisobna osoba sa to, spadajuće pod okružno sudbenoga dvora prve molbe bez obzira na to, koje li su narodnosti i kojim zemaljskim jezikom govore, jer imadu u tom pogledu prvinstvo pred ostalimi jedino oni, koji govore više zemaljskih jezika, kao što je razvidno iz §. 9.

U pokrajini Istri, koje jedan dio pućanstva spada pod zemaljsko sudište u Trstu a drugi dio pod okružno sudište u Rovinju, stanuju dvie narodnosti t. j. Hrvati sa Slovenci jedna, a Talijani druga, i to prvi u veliöoj većini, to bi po tomu morali doći u izvorni imenik porotnika sve osobe hrvatskoga ili slovenskoga jezika, koje imadu zakonom propisane uvjete, a iz toga imenika u broju odgovarajućem broju pućanstva njihovoga jezika, u godišnji imenik, te da se tako doskoći dosadašnjem nopravdi, koju se nanasa Hrvatima i Slovincima Istre.

Usjed nepravde dogadja se često, da dolaze Istrani hrvatskoga i slovenskoga jezika pred čisto talijansku porotu, što je u oćitom protuslovju sa §. 1. zakona od dne 27. oktobra 1862. br. 87. D. Z., koji kaža, da se neima nikomu prićediti, da do dje pred svoga zakonitoga suda, to jest, pred sudca, koji pozna jezik obćuženika. Glavni uzrok spomenutoj nopravdi valja tražiti u dotiönih komisijah, koje su sastavljale do sada iz izvornih imenika godišnje imenike porotnika, i koje nisu uvrćivale iz prv. nih imenika u godišnji imenik i sve one osobe hrvatskoga i slovenskoga jezika, koje su po zakonu za porotnike vriedne i spisobne.

Obzirom na to, da je takovo postupanje komisijah proti ustanovi zakona od 23. maja 1873. br. 121. D. Z. §. 1. 5., 9 i 14, ter §. 1. zakona od 27. oktobra god. 1862. br. 87 D. Z., te da vriedja pravo i ćast Hrvata i Slovincima Istre, kratel im ustavom zajamćena prava, da budu porotnici kod porotnih sudova;

obzirom na to, da takovo postupanje prićdi Hrvate i Slovinci, to nemogu biti sudjeni od porotnika poznavaćuñih njihov jezik; već se ih izrućuje talijanskim porotnim sudovim;

obzirom na to, što talijanski porotnici nerazumiju hrvatskoga ili slovenskoga jezika, ter lahko oćeude Hrvata i Slovinci i nehotel po krivici;

obzirom na to, da se to lahko dogodi kada su Talijani tužitelji a Hrvati i Slovinci obćuženi, jer upliva osim neznanja jezika, takodjer lahko narodna mrćznja, narodna protivćosće i narodna razdraženost; obzirom na to, da takovo postupanje nije kadro da goji i ćvrtati povjerenje u nepristranost i objektivnost osude, stavljaju popisani na visoku c. kr. vladu slededeći u pit:

Hoće li visoka vlada, dotiönio njegova preuzv. goep. ministar pravosuđja, dati shodna naloga, da prvotna listine i godišnji imenici porotnikah u Istri budu sastavljeni strogo u smislu obstojećih zakona, tako da obćuženi hrvatske ili slovenske narodnosti bude mogno imati sudce porotnike takove osobe, koje poznaju jezik obćuženika?

Porać, 13. februara 1894. M. Mandić, Slavoj Jenko, Spinić, Flego, Dr. M. Laginja.

Pre d e j e d n i k postupa kano i gori, te ju izrući vladinom zastupniku. (Za-ćitanja pogovarali se članovi većine tiho, doćim je na galeriji vladao mir).

Zast. Spinić čita interpelaciju, koju ćemo donieti naknadno.

Pre d a j e d n i k postupa i s ovom, kano i s prijašnjimi.

Zast. Venier pita ustavno zemaljski odbor, u kojem stanju nalazi se izgradnja ceste na buzetekom krasu?

Prijednik Cleva otvara, da se je u tom poslu obratit zem. i. odbor na obćino Buzet i Roć. Prva je odgovorila odmah, a druga vrlo kano i tada nepovöljno.

Zast. Venier se zahvaljuje na odgovoru, ali reće, da radi neumarosti jedne obćine ne smije stvar trpiti, te predloži, da se već u ovom zasjedanju podnese zakonsku osnovu u gradnji rećone ceste.

Ujednom u saboru prejedniku, da će staviti on i zast. Mandić interpelacije na zem. odbor.)

Zast. Spinić čita interpelaciju, koju ćemo takodjer naknadno donieti.

Pre d a j e d n i k rećo, dobiv interpelaciju, da će ju dati na ustavno raspravljanje.

Zast. Mandić čita iz toga ovu interpelaciju:

Poznato je, da je školestvo u Istri u jako xlu stanju; da skoro polovica školske djece ne polazi škole, i to najviše u sursoka, jer je neima gdje polaziti; da imaciñih obćina, na tisuća i tisuća, i to veliökim većinom hrvatske i slovenske djece, koja ne imaju škole.

Osobito u poslednje doba ćini se svakojake zaprieko ustanovljenju hrvatskih i slovenskih pućkih škola, ćemu za dokaz spominjemo samo pitanje o školi u Pobjavah.

Sa strane članova c. kr. školskih oblasti voli se obćino, da takove zaprieko ćini zemaljski odbor, odnosno njegovi zastupnici u c. kr. zemaljskom školskom vieću.

Podpisani znajuć, da zemaljski odbor niti njegovi oćaslanici u c. kr. zemaljskom školskom vieću ne odlučuju o školah, već da ima u svih školskih stvarih odlučnu rieć isto c. kr. zemaljsko školsko vieće, obstojeć samo iz dvojice oćaslanika zemaljskoga odbora, a iz sedmorice c. kr. ili putom c. kr. vlade imenovanih članova, uslobadaju se postaviti na slavni zemaljski odbor Istre slededeći upit:

1. Jeli istina, da se zemaljski odbor odnosno njegovi zastupnici u c. kr. zemaljskom školskom vieću protivno ustanovljenju hrvatskih i slovenskih pućkih škola? i ako ći —

2. ćim opravdava tu svoju protićmbu?

U Poraću, dne 13. februara 1894.

M. Mandić, Fr. Flego, Sl. Jenko, Vjak. Spinić, dr. Laginja.

Pre d a j e d n i k izjavlja kano i gori. Vladin zastupnik E. S. o h e g g odgovara na interpelaciju zast. Stangera, stavljenu na c. kr. vladu u zasjedanju g. 1892. glede iztraga proti učitelju G. r a m a n u. U glavnom reće, da se iztragom nije moglo ustanoviti, da ju rećoni ućitelj agitirao i glasove kupovao (11%), da je zemaljske školske vieće ipak bilo odlučilo, da se premjati toga ućitelja, ali da se je tomu usprotivio zemaljski odbor.

Zast. Constantini izvievćuje o zakonskoj osnovi o gradnji i uzdržavanju onsta.

Kod §. 14. u podrobnoj raspravi stavi zastupnik Flego pisan predlog, da se ne stvara toliöo novih zakona, nego neka se već jednom grada potrebite ceste. Predstav predlog, hćio ga je izrućiti predjedniku, kano obćino, po slugi, no predjednik, kao da se nije ništa dogodilo, prešao je na dalnju raspravu, ne obaviziv se nimalo na spomenuti predlog.

U podrobnoj raspravi sudjelovali su nadalje zast. Cleva, Rizzi, Gambini, vladin zastupnik i izvistiitelj. Za jedan izpravak Ruziev glasovala je i mućujina te bićaje prihvaćen.

Nakon podulje rasprave primila je većina zakonsku osnovu u II. i III. ćitanju. Zast. Constantini i izvievćuje u ime školskoga odbora o izvievćio zemaljskoga škol. nadzornika. Izvievćio je neobitno oćtro sastavljeno, strast i mrćznja proti slavenskim nadzornikom i ućiteljem izvire iz svakog redka. U glavnom se oborio na ućitelje na solu t. j. proti slavenskim, zatim proti kot. školskim nadzornikom a na ćelu im zemaljski škol. nadzorniku. Svi ćla su proti talijanskom jeziku, svi su istranci. (Zast. Mandić: nije barem vać „Bonjamin“ Pesante). Na seoskih školah da se ništa nećudi, svuda se agitira u pau slavistićkom duhu. Govori proti ućiteljevćem u Gorici i u Kopru. Po njegovu morahu bi se ustrojiti ućiteljevće izključivo sa talijanskim jezikom. Zemaljsko školsko vieće imade još uvijek svoje sjelo u Trstu i to radi ćivniska.

U Voloskoj mućkoj školi da se radi jedino po nalogu kot nadzornika; u Opatici predaje se i u talijanskoj paralelki vjernauk hrvatskim jezikom. Na privatnoj ženskoj školi u Voloskom, da podučavaju miloćardne sestore Ćehinje, Hrvatice i Slovinci, jedino na Talijansko. Kot. školski nadzornici i zem. nadzornik morali bi biti Talijani. Sada da služe škole za pokrvanost mjesto za uljudbu. Sabor da je glasova za troćkove za škole, nu tuć nehtjede izraziti pouzdanja u školeke obla i. Pozivlje ćlanove zem. odbora, da nadziru marljivo školeke škole, pozivajuć se ćoćće na izvievćio prijednika Gambini-a, koji je škole nadziran.

(Za ćitanja toga „zapapreñoga“ Izvievćio smijali se ćesto zast. manjine, daciće na nekojih mjestih ironićeki odobravali.)

Zast. Mandić stavi iz toga slededeći predlog:

Poziva se c. kr. vlada:

1. da uredi pućko školestvo prema predlogom u zakonih utemeljenim i postavljenim od podpisana u saborskoj sjednici dne 30. januara 1894.;

2. neka poduzme ćim prije shodno, da se postujeća mućka pućka škola sa talijanskim naukovnim jezikom u Voloskom, pretvori u hrvatsku pućku školu, kako zahtjevaju interesi onoga pućanstva i što bi odgovaralo pretećnom broju hrvatskoga pućanstva onoga školskoga okrućju po zadnjem popisu puća;

3. sadašnja ženska škola u Voloskom sa talijanskim, njemaćkim i hrvatskim naukovnim jezikom, rukovodljena od miloćrdnih sestara, neka se pretvori ćim prije u veduvitu, javnu pućku žensku školu sa hrvatskim naukovnim jezikom, s istih razloga kano i gori, i

4. pošto se ćesto dogadja, da se noivoimenovanim ućiteljem po 3 i više mjeseca nedoznaćuje plaće, te su isti radi toga u veliöih novćanih neprilika, neka se c. kr. vlada pobrine za to, da se tim ućiteljem najdalje tećajem prvih 15 dana poslie nastupa službe doznaći plaća.

Predjednik kao da ništa nevidi niti ćuje neobizire se na taj predlog neposlav po njega kano obćino.

Zast. Babuđer priglasiv se za rieć.

Zast. Mandić: aha, sada ćemo ćiti ćlana zem. školskoga odbora.

Zast. Babuđer reće, da je govorio o proćitanom izvievćio u odboru ali da želi i ovdje svoju rieć. Kaže da zem. školsko vieće nije „mućhina slavizatrice“ (stroj za poslavljenje) ono da postupa stvarno i pravodno, te da nije krivo, što zakon zahtjevja ustrojenje škola; govori proti tvrdnji kao da se nećli školske oblasti obaviziraju na saborske izvievćio o školskv. Sponjinje da je mnogo onih, koji neznaju ćitati. (Zast. Spinić: jer 60% djece neima škole! Vladin komesar: a ovdje kažu, da je preveć škola!) Nabraja podatke o polazku škole, oblasti da postupaju strogo al pravodno proti nemarnikom. Loć napredak imade se pripisati siromastvu puća.

Zast. Gambini i reće, da neće i da nekani branići c. k. vladu, ali c. k. zem. školsko vieće da mora braniti, jer se ovnit zem. odbor nemogu protiviti ustrojenju škola gdje to zakon zahtjevja. Sponjinje izvievćio o iztragi proti Grossmannu.

Zast. Mandić: Euggia officiosa! Izvistiitelj Constantini odgovara predgovornikom, da nije za to, da se unstraja škole, gdje to po zakonu biti mora; zem. školsko vieće, da je još gore nego li ga je opisao u izvievćio. Zatim navadja nekoje slućajeve za dokaz tobož kako hrvatski ućitelji poliziziraju. U Dragucu, da nosi ućitelj ćrnogorsku kapu, te hoće pohrvatiti tamoćnje pućanstvo. (Zastupnik Flego: nemoće, jer je hrvatsko!) Protomn da neradi ništa zem. školsko viećeno nadzornik. U Premunturi da se nije dozvolilo talijansku paralelku; na Sisku da je bio ućitelj, koji se je upuććao u narodnostne borbe i spletke. Govori proti nadzorniku Skopinčić, hvali ućitelja Pipertu. U Lovranu podučaje se u talijanskoj školi vjeronauk u hrvatskom jeziku. (Zast. Mandić: ta imate namo svoga drugovinu!) Glede Lovrana, da želi još jednu iztaknuti, (Zast. Spinić: da bi se moralo odpraviti onoga nadućitelja!) tamo da je naimo ustanovljeno mjesto za treću ućiteljsku silu na talijanskoj školi, ali još to mjesto nije popunjeno. U Zametu (obć. Kastav) da nije trebalo hrvatske škole jer je škola u blizini i to na Riecl. U Premunturi, da je ućitelj podpisao izborni proglas; u sv. Petru u ćumi da je ućitelj vijao u ruku zastavu. Kod zahtijh izbora na Voloskom školski nadzornik, da je za ćlu izborni sazava školsku skupšćinu, te ću se je za objeda djevalo rusku himnu. Moććenićki ućitelj, da je plaso listića za izbore, da je doćio pohvalni dekret i valjda radi toga što je protivan talijanskomu jeziku. Članovi „Bratovćine“ i družtva sv. Jeronima da su hrvatski ućitelji. Kad bi — reće — talijanski ućitelji 10 allo od svega toga učinili, što ćine hrvatski ućitelji, poduzeli bi se proti njim najstroćje mjere, a hrvatskim ućiteljem da je sve slobodno. Napokom prepućel, da se odobri izvievćio. (Na koncu nastoje u u saboru glasom smjeli sa strane manjine, te pljesak od strane većine i manjine — ovaj dakako ironićeki). Većina prihvatiti ovo izvievćio.

Dalje u prilogu.

stranke, obećavali uvijek, da će tu crkvicu popraviti, nu po talijanskoj navodi ostalo je samo pri obećanju, te bi i danas stajale samo ruševine, da nije naš puk god. 1890., otvorio oči i izabrao zastupnikom vrlo obljubljenom našeg suobnara Antuna Flego, oca kojega rodio se u Strpelu.

On nas je udmah, suglasno s viš. g. Vrančićem, pozvao u školsku dvoranu i taj se konstituirao odbor od više lica za popravak crkve sv. Antuna, koji je bilo dobrovoljnim prinosi, od kojih su nekjoki dosegili i do 25 forinti, bilo ratbotom, povrativo rečemo crkvicu tako, da bi se njom i mnogo veća mjesta podićiti mogla. — Na crkvena vrata stavljen bi slededil napis: „Sv. Antune Božji u godniče molji za nas. Stroškom običnara Vrhških prenesena, ter iz noviz, zgradjena godine 1892-1893. Za to vrijeme bijaše plovani Ivan Vranjić i župan Antun Flego“. Taj napis, jer valjda hrvatski, bio je tri u oku nekjokih šeravnjaka u Vrhu, koji nisu htjeli izprva da priskoče u pomoć, te kao što u svakoj pšestici imate i kukolja, tako se i u Vrhu našla njeka osoba, koju nije ni pripadnik naše obćine, već se ovamo doselila, i isti se drznuo baniti vrške obćinave proti našem obljubljenomu županiku g. Vranjiću u našem zastupničkom županiku Flegu, govoreći, da crkva nije vlastništvo obćine Vrške, već samo od plovana i župana, jer da tako i nadpis glasi. — To je bilo i izlikom, da se taj naš prijatelj negdje izrazio, da bi i on dao 5 for. za tu gradnju, nego da ih nema, dakle se onaj nadpis ne skine. Bilo je nekjokih obćinara, koji su povjerljivo taj bajci, da je radi nadpisa crkva plovanova i županova, nu velika većina njih nije htjela, da za sljepcem ide u jamu, te se obavjestila kod izkušanih rođoljuba, i doznala, da je crkva vlastništvo cijele obćine i tako se mogao dovršiti taj sv. hram, na diku i slavu Božju i sv. Antuna. Čini se, da se poslije svršene gradnje gori spomenuti junak zarumeo od stida, te je i on dogovore kašnje prinos for. 5, nu da je po njegovu bilo, stajale bi i danas ruševine na mjestu, gdje u se bjelasa ljepa crkvice. Brado Vršani! U oči smo izbora za obć. zastupstvo u Buzetu, te će se jamačino opet naći koji nemirnjak, koji će govoriti proti plovani i županu i svemu, što je naše, nu i ne vjerjajte ovakim osobam, nego budite kriepki i složni kao do sada, a ne vjerujte onim, koji Vas varaju u crkvenih stvarih, jer bi Vas još lakše prevarili u obćinskih. — Vi dobro znate, koji su Vaši prijatelji, a koji neprijatelji, i koga imate izabrati za zastupnika i načelnika, te kada Vam obćine talijanske pljavice dođu ngitirat, otjerajte ih s metlom iz kuće i — učiniti date rođoljubno djelo. —

Iz Kastva nam pišu dne 6. t. mj. Odabnavy časak, sakupih razrosone misli, pa da Vas u kratko izvjestim o čitaoničkih pokladnih zabavah.

Prva dne 20. siečnja bila je slabo posjedena radi ružna vremena, koje je baš onaj dan postiglo vrhunac. Nu ipak i pred malobrojnim gostovi izvelo se točke programa na srebeće zadovoljstvo. Gosp. Robert Vlah deklamovao je pjesmu „Mučnici“ od A. Harabatića na podpuno zadovoljstvo, te bijaše ponovno izazvan od slušateljstva. Uz ostalo točke spominjem igru kaz. „Šilo za ognjilo“ što ga napisao D. R. M. L., koj su diletanti čitaonički vještački odglumili. Neka no bude nikomom zazorom, ako spomenom poimece mladu gosposvicu Emu Grosman, koja je ovom prigodom stupila prvi put na pozornicu. Akoprem novakinja, to je ipak svoju obćirnu ulogu odigrala izvratno. I svojom pojavom i govorom, ma i najmanjom kretnjom upravo nas očarala. Od neravi krotka i umiljata igrala je sasmo neprijatelju. U njoj vidjamo pravu Anicu, nedužnu i dražežnu, al i lakromu i odvratnu Kastavku djevojkicu. Tek kadkad znala biti nasa Anica i izvratu vragoljasta! Baš kakvu je pjesac ovog igrukausa našlo. Čestitamo gosposvici Emi Grosman, a moramo deštitati i našoj čitaonici, koja je sa gosposvicom dobila izvratnu i požrtvovnu čitaončicu. Živita naša Anica!

Akoprem je bio slab porjet, te se ipak plezalo do bjela dana, kako je to kod nas u navadi, a materijalnom i moralnom uspjehu nema se ista prigovoriti.

Druga zabava od dne 4. t. mj. bijaše obilato posjedena, pa ču u njoj koju više cedi. Svih su ukusnodeli našu krasno gosposvico za ukusnodeli kostumi. Osobito naše tri ulado Hrvaticke E. Grosman i austro Jeludić, što su bile kostumovane u narodnih hrvatskih nošnjah, zatim u raznih fantazijah gijice P. Rubčića. I. Kornušćer i Z. Munić, te višu krasnosc iz gosposvico Voloskoga. I za ovu veselicu bijaše dvorana

liepo izkičena zelenilom i slikami, od kojih spominjemo onu prof. Spiničića, koja se nalazila ukrašena na odličnom mjestu, zatim skupoceni hrvatski grb, do motar visok, vozan u bojah slatom i svilom sa krasnim okvirom, što ga izradio domaći oltarski majstor g. Ivan Rubčić. Ovaj prekrasni grb uzajmo je čitaonici rođoljubivi njezin član g. M. Jeludić, što mu ga brat Ermin, vojnik englezko ratno mornarice, dao izvratu u Honkonzu u Kini. Zaišta prekrasno djelo vredno umjetničke kineške ruke!

Prva točka razporoda bijaše mještan abor stare kastavake budnice „Kastav u ulanju“, koju su pjevačice i pjevači uz podpuno priznanje odpjevali.

Iza odpjevana pjesma deklamovao je gosp. Vinko Rubčić pjesmu „Klevočnikom hrvatsko“. Mora se priznati, da je sasmi uspio, što je i obćinavo posvjedočilo, pozvav ga burnim pleskanjem ponovno na pozornicu.

Zatim odpjeva gijica Ida Kornušćer izvan programa samospjev „Moj pjev“, odzavav se se pripravnošću molbi odbora. Odpjevala je točno i precizno, kako to već ona znade. Obćinavo ju uznošeno pozdravi, našto se gosposvica odzove sa solo-pjesmom „Hajd u kolo“ od Zajca, kojom je i dokazala, da je pjevačica po sluhu i glasu. Da je svoju ulogu izvratno izvršila ne mala je zasuga i volevdličnoga gosp. M. Grosmana, koji ju je majstorski pratio na glasoviru.

Igrokaz „Šilo za ognjilo“, koj su naši diletanti na prvaj veselici igrali, opovratnu ga na obću želju i na ovaj pa ako su ga onda vještački odigrali, to nisu ni ovog puta ni za vlas zasotali, dapače prekonili su sami sobe.

Iza igre usliedi tombola sa liepimi darovi izmed inih takodjer čašo sa napisom: Živio Spiničić, a onda dno sa u ples avo što je mladjeja i lagljih nogu, dočim stariji okupiste stolove, da se uz čaku vina zabave na svoj način. Ovom egodom izrekli se višo zdravica i čulo skladnoga pjevanja rođoljubnih pjesama.

Gostova bilo no ovaj veselici sa sviju strana, dak iz Pazina?). Posjetilo nas takodjer volevdni gosp. profesor Spiničić, dika i ponos svakoga poštonoga Kastavca i deštitoga Hrvata. On je bio perjanica i naša zabava, vrhunac našega veselja. I doista svakomdo sjajilo na obrazu zadovoljstvo i veselje, kako uvijek nepriljeno u našoj čitaonici vlada. Kako nam dočuo iznasa fiati prihod ove zabave na stotinicu forinta.

Kad je već dan zabielio, stadosno se dieliti, njetko veselo, drugi sretan, a tko-godi i blažen, kao u. p. Vaš

Bežinić.

Iz Srdolčić (obćina Kastav) pišu nam: Na moj nedužni dopis od 2. jenara t. g. izvolilo je gosp. dopisnik sa riečke medje tj. iz Zameta u čienojnoj „Našoj Slugi“ od 8. tek. koješta nepotrebnog iztaknuti. Ja mu ovim, dozvolom al. uredništva, u kratko odgovorom.

Svojim dopisom nisam mislio nikoga izazivati, najmanje gosp. dopisnika. Iztaknut sam potrebu kapelanije kod sv. Križa, jer je to stara stvar, sve što dalje sve to više potrebna. Kada bismo bili sigurni kapelana, stan za itoga bio bi sagradjen složno već pred višje godina. Rekoh zato, da se nadajući župljani Srdolčevu i bližnjih županija, da će im se davna želja jednom izpuniti. Budo li se kapelanski stan kod sv. Križa graditi imao, neka se noboji gosp. dopisnik, da se zato neđe pitati i interesirane obćinara Zameta i Hostova. Ta složno s njima tražili su Srdolčić uvijek do sada tn, dapače su tomu Zameđani uvijek prednjačili. To svjedoda sve dosadašnje molbe i pred više od 40 godina.

Žaliti je, što se u zadnje doba, kada bi se željeni cilj postići mogao, naša ljepa sloga poremećuje. Kapelaniju, po naučivosti sa školom, kod sv. Križa tražim i želilo se odavna i dobilo nije, dočim su aratnim slučajem u novije doba Zameđani školu dobili. I jedni i drugi želili su ju imati u svojoj sribini, jer j svatko sobi volio. Al zato nije prestala učitaba drugo škole. Djecu dušno prepuštati školu imado u okolici za napr. i tri škole. Istina je, što u dopisu tvrdih, da je škola u Zametu prepuna. Sa preko 100 učenika na jednog samog učitelja jedva da se može valjano napredovati.

Izplate li Zameđani sami svoju školu, isplatiti će repartom i Srdolčić svojih, baravski u koliko od kapelanskog stana

Čujemo, da se Kastavčima slabo odavala, jer da je netko protiv veselici agitor. Bit će to ono čudje, koje se dapače usudjuje rovat proti isto čitaonici, koja je najstarija hrv. Op. Ured.

pravilno na školu otpadalo bude. Zato potrebamo svadjeti se; budimo složni kako su naši stariji bili, jer nedemo uvjek živiti, al popustimo što je pravo i jedni i drugi, pak će biti nama i Bogu drago. Nije bilo vredno ispravljati rieči, da je Srdolčeva županija na medji izmedju riečke okolice, jer i djeca znaju, da nije npr. na medji rukavačkoi. U svojem dopisu imao sam na umu sve tri županije i obću svih, kojim crkva kod sv. Križa služi, jer nedemo crkvu valjda po županijah dieliti.

Koliko bi u pogledu sv. vjero koristio namještoni kapelan kod sv. Križa narodu, to bi bio njihov posao. Neznam zašto gosp. dopisnik iz Zameta toliko u tom pitanju oiepiđilati, kad i tako, ako hoće, mogao je on i svatko drugi čovjek iz mojih redaka razumjeti, da sam i ja, jer s mo na m odji riečkoj, olijao na tvornico i koješta krupnjega, što se kod većih gradova zbija. Gosp. dopisnik priznaje i sam, da se naš narod kvari i gubi vjeru otaoa svojih. To je žalostna istina i tim potrebitije namještonje kapelana kod jedine crkve sv. Križa na medji riečkoj, koji bi sigurno koristio a no škodilo toj žalosnoj činjenici.

Da li je konaugod iz Srdolčevu drago bilo, što nisu dne 27. decembra 1893. Zameđani u većem broju prisustvovali kod sv. Križa, to vrlo dvojnako, ta bilo je javno oglašeno na Stjepanje kod sv. miso, tko će sludedeć dana kod sv. Križa misiti, a glede pogriške, koju bi htjeo gosp. dopisnik samo Srdolčom napraviti, neka se sjeti, da je dobar dio ista sakrivala baš prava riečka medja, dakle i županija Zamet, u ime koje hoće možda i nezvan da prigovara.

Dž, pustimo stare rane nek se cijelo i neotvarajmo novih, vodo svi složno i u ljubavi na djelo za Boga i narod, timo se i ja iz Srdolčevu podpunoma slažom, al načinom, kojim se je gosp. dopisnik na riečke medje na moj dopis osvrnuo, nećiele se stare rane, već se dapače novo otvaraju.

Narodno gospodarstvo. Umjetna gnojiva.

Tvornica umjetnih gnojiva u Hrastniku (Štajerska) razvijilo alievdni čienik umjetnih gnojiva, koje su počeli i naši ucnjiji poljodjelci upotrebljavati:

Oznaka	V r s t	Ciena za 100 kgr.	
		for.	avrš.
1a	Brašno od kostiju (superfosfat)	6	50
2a	Brašno od kostiju (superfosfat)	5	25
3a	Salitar (superfosfat)	7	90
4a	Amonijak superfosfat	6	75
4b	Amonijak superfosfat	8	75
5a	Salitrov kalij superfos.	8	60
6a	Salitrov superfosfat.	7	50
7a	Kalijev superfosfat.	5	75
	Sumporo-kiseli kalij	12	50
	amonijski	17	—
	Čilenski salitar	14	—
	98% kalijev salitar	30	—

Ciene se razumievaju ukupno čistih 100 kilograma sa vredom i dostavkom na sve željezničke postaje za gotov novac sa odbitkom 2%. Kod narudbinah čistavog vagona (100 met. centa) dajemo po dogovoru prednostno sniženo cijeno.

U p o r a b a.

Umjetno gnojivo osobito je dobro: Oznaka 1a i 2a za livado, krumpir, površivo i žitarice razne vrsti. Oznaka 3a za oca tla, koja ne imaju dovoljno dušika, sa potvrde, za žitarice svako vrsti.

Oznaka 4a i 4b za jesensko gnojenje kod žitarica. Oznaka 5a za posvo iztrošena tla, za žitarice razne vrsti, za vinograde; za tlo, koje je ujedid sijnaja buraka punve iztrošeno. Oznaka 6a i 7a za tla, koja neimaju dovoljno kalija, osobito sa livado, sa površivo i vrdnjake.

Čilenski salitar kao gornje gnojenje (pompanje) za slabo zasotalo žitarice u proljeće

Sumporo-kiseli amonijski kao jesensko gnojenje za tlo, koje ima malo dušika u sobi.

Sumporo-kiseli kalij kao gnojivo za pobuljanje tla, koje nitava kalija u sobi.

Čilenski salitar (Chillsalpetar) u novije vrijeme upotrebljuje se mnogoputa kod jako intenzivnoga gospodarstva sa najboljim uspjehom.

Upotrebljuje se od raznog gnojiva alievdni množina:

za livado najmanje	150
za krumpir najmanje	150—200
za razne žitarice najmanje	200—250
za površivo najmanje	300

Za vinograde 100 grama k jednom trsu ili za vodke, po veličini voćka 200—300 gr. k jednoj voćki.

Uporaba umjetnih gnojiva kod raznih bilina.

A. Za razne žitarice.

Za tla, koja su bila prije sa stajekim gnojem jako gnojena, i koja imadu mnogo crnico, najbolje je superfosfat sa brašnom od kosti. Neka se gnoji u jeseni ili u proljeće. Za suho lahko tlo neka se za jesensko gnojenje upotrebi amonijski superfosfat, za proljetno gnojenje salitrov superfosfat. Za tlo, koje imado malko kalija, što se mora kemički iztražiti, neka se upotrebi salitrov kalijev superfosfat. Za usjev, koji se je slabo ukorenio, ili koji je krčljiv, to slabo niknuo, osobito je čilenski salitar od velika vrednosti, jer vrlo pomnaža prihod kod žetve. Rasipa se u proljeće ili u jeseni preko usjeva. Za 1 ral treba sa superfosfata 200 do 350 kilograma, a čilenskog salitra za naknadno gnojenje 50—71 kilogr.

B. Za krumpir, burak, sladovraču (repu) vodopiju (cikorkiju).

Neka se gnoji u jeseni ili u proljeće superfosfatom sa brašnom od kosti, i to sa 1 ral 150—200 kigr., kojomu neka se primješa 30—50 kilograma čilenskog salitra. Cim plodnije i jače je tlo, tim manje treba čilenskog salitra. Za tlo, koje je usjed pomjanog buraka ili sladovrače iztrošeno, najbolje je salitrov kalijev superfosfat. Za krumpir neka se upotrebljuje superfosfat sa brašnom od kosti. Vrlo koristno je, da se uz dobro gnojenje tlo i višo puta prekopa.

C. Za livado.

Za tlo, koje ima mnogo crnico, najbolje je superfosfat. Livado se u jeseni ili u proljeće branom podrže; gnoj se rasasiplje, te opet branom pokrije. Za 1 ral treba 50 kilograma.

D. Za vinograd.

Tra treba za ovaj razvitak tlo, u kojemu je mnogo raztopivih hranivih tvarina, i dubokosegajudi korjen mora imati dovoljnu množinu hrano, da se može tre dobro razvijati, to odoljevati raznim škodljivim nametikom. Pošto trasa usd uvijek više uništuje trs, a mnogo škodi i peronospora, mora se osobito nastojati, da se može trs čim jače razvijati. Kao gnojivo za trs najbolje je salitrov kalijev superfosfat. Gnoj se ili u jeseni ili rano u proljeće i to tako, da se okolo avatog trsa iskopva jama od 40 centimetara duboka i tako široka. U svaku jamu, a ne preblisku trasa, rasipa se 100 grama gnojva, te se jama opet pokrje zemljom.

Način uporabe umjetnih gnojiva.

Umjetno gnojivo, kada se upotrebljuje ili kao samostalno ili kao smjesa sa stajekim gnojem, najbolje je, da se rasasiplje na površju tla, ili pako posjo prvog oranja u brazdu, i to tako, da se jedanput posiplje po dupakom, a drugi put popriek. To se mora činiti radi toga, da se gnojivo čim jednakomjerno razdieli. Gnojivo posipa se samo onda, kada neima vjetrova, što sa to osobito izvratni strojevi za razipavanje umjetnog gnojva. Iaim čilenskog salitra, koji se najbolje rano u proljeće pomjan sa zemljom preko usjeva posiplje, moraju sva umjetna gnojiva, ako hoćemo da budu dobro djelovata, tako u jeseni kao u proljeće dublje doći u zemlju, negu li dodjo trno, što se možo polučiti timo, da se gnojivo ili podoro plitko sa plugom ili dubinko pokrje sa branom.

Poziv!

Dovršen je tisk i brao početi će se raspačavati knjižica: „Sređano jutarnje i večernje molitve, služba za metre i rieči sv. misa“, izpisana iz Lovakovičova breviara sa latinicom po Leukom popu A. Mataniću.

U našoj biskupiji, gdje još gjeoljica živi, biti će to sa puk noobhodno našda knjižica.

S toga se pripisani obrao na p. n. gospodu svećeniku, da ga oni blagohotno podpru u raspačavanju. Naručba neka se šilju podpisano.

V r b n i k (otok Krk).

Petar Matanić, učitelj.

Poziv!

Gg. povjerenici „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“ mole se ovim i pozivlju asfuljudniče, da izvole, u koliko još nisu, pribriti godišnju članarinu u svojih okružjih, te istu dostaviti društvonom blagajniku g. M. Grosmanu.

Briži i otatboničkom poštovanju gg. povjerenika odbor se ovaj put preporuča toplije no ikad, buduć je došlo vrijeme, da se najtežaj raspise i podporo podiele, a ovogodišnji prihod sasna je neznatan.

U nadi, ja će ovaj poziv naći dovoljno odziva, podpisani se na rodoljubnom trudu i nastojaju već sada najučitvije zahvaljuju.

Odbor „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“

Kastav, 18. februara 1894.

Predsjednik: Anto Turak. Tajnik: Anto Dukić.

javna zahvala.

Ova uprava župne crkve srdačno zahvaljuje mnogobrojnom gosp. popu Miku Miletiću, koji je prigodom njegove prve nektravne žrtve, što ju je prikazao dno 2. veljače 1894. u Senju, darovao ovoj župnoj crkvi uriežice za tri oltarnjaka i 14 velikih svieta, što je i ova crkva neprekidno sa oam dana pred svečanosti javljala veselje njegove prve svete misle svečanima svetonjom.

Nek mu Svemogućji pošli na mnogo i mnogo godina liepo zdravlje, da bude radlo na čast Boga i štiku naroda!

Dragabačanska, 18. veljače 1894.

Za upravu pop Ivan Žic.

Listnica uprave.

Uplatili su nadaju za „M. 81.“ gospoda: C. J. Stinjan f. 2; V. A. Rieka f. 5; C. dr. V. Sienk f. 10; V. S. Prosid f. 5; M. I. Bakar f. 1; D. E. V. Mozorčić f. 5; Br. dr. Podgrad f. 5; G. N. Omiljak f. 5; L. K. Punaš for. 1; Nar. Dom Bakar f. 250; Čit. Karlova for. 1; Čit. Solan f. 250; P. P. Dolencjavna f. 250; S. M. Lovran f. 2; S. Fr. Kastele for. 10; P. N. Jozefov f. 5; Čit. Kraljevica f. 125; Knj. Zb. Zagreb f. 5; Čit. Bribir f. 250; Obrt. Z. Senj f. 2; Čit. Galje f. 250; J. N. Omiljak f. 250; N. A. Fidan f. 250; V. N. Ika for. 250; S. G. Kerzovic for. 925; F. A. Gorica f. 5; T. I. Gorica for. 2; M. Novaki f. 2; Čit. Boveo f. 5; K. G. Matorija f. 250; M. V. Patin f. 2; Ž. A. Fidan f. 2; J. P. P. P. f. 2; S. M. Zemanak f. 2; Ž. dr. J. M. Bietrica f. 5; V. F. Rieka f. 1; M. M. Boli for. 250; P. I. Boli f. 2; T. v. I. Zagreb f. 5; B. J. Barban f. 2; H. A. Lošinj f. 5; G. P. Klana f. 250; N. D. Sarajvo f. 5; K. A. Orntal for. 2; M. A. Breza f. 2; Obč. Dobrinj f. 5 (uglas f. 5). (Sliedi.)

Poziv!

„Zadruga za odtok vode u vrbnickom polju“ držati će svoju godišnju glavnu skupštinu dana 26. veljače u 8 sati prije podne sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupšćine.
 2. Izvješće tajnika o djelovanju odbora tečajom prošle godine.
 3. Odborjenje računa za g. 1893.
 4. O dielu troškova, pripadajućih za drugi po osnovanih radnja za proušenje polja.
 5. Proračun za godinu 1894. i prama tomu utajereni priinos svake dionice za istu godinu.
 6. Izbor trojice pregledača računa za godinu 1894.
 7. Studajni ini predlozi.
- Buduć je ova skupšćina od velike važnosti za vrbnicko polje, pozivlju se zadrugari, da istoj učestvuju u što većem broju.

Predsjedništvo „Zadruga za odtok vode u Vrbnickom polju“.

Dr. Đinko Vitezić.

*) Zakaenilo radi odsutnosti urednika. Op. ur.

Najbolji sat na svijetu!

Švicarski crno-ocalni sat

Ovaj sat, uredjen na časove, nemienja na jamstvo slika svoju krasnu vanjšćinu, te je osoblje za običnu porabu ne bhdno poštiti se na vrijeme, putnikom, turistom, lovcom, znanstvenikom i sumastikom dionikom itd. Svako, ko posjeduje ovaj slatan sat, odložit će ga te n-siti na crno-ocalni. Takav sat stoji u trogodinje plameto jamstvo samo f. 7 (za spodnje f. 8.50). K tomu pripadajući lančić za gospodu f. 1. Chatelain za gospodje f. 1.50. — Dobiva se jedino kod sređilnjeg ureda za crno-ocalne satove

Rix, Wien, III. 2.

Preporučavacem nadajem puzusta. Bez putnikah. Bez podružnastah.

Odgovorni urednik Mate Mandić.

FILIJALKA

C. kt. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt u Trstu.

Novci za vplaćila.

V vrede. papirjih na 4-dnovni odkas 2 1/2% V vplaćenih na 30-dnovni odkas 2% 3-masealni 2 1/2% 8- 3% 6- 2 1/2%

Za pisma, katora se morajo vplaćati u sedanjih bankovcih avstr. velj., stoploje nova obrestno takso v krepost z 2nom 4. februarja, 8. februarja in odnasno 2. marca t. l. po dotičnih obavah.

Okrožni oddel.

V vrede. papirjih 3%, na vasko svoto. V napaćenih 2% obrestih.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Roko ko'or za Zagreb, Arad, Biellci, Gablona, Gradec, Kiermanstadt, Inosost, Colovoc, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — v re z troikov.

Kupnja in prodaja

vrednosti, diviz, kakor tudi vnošenje kuponov 24-22 pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.

Sprejemajo se svakovrstna vplaćila pod ugodnijim pogoji. Na jamčovna listina pogoji po dogovoru. Z odprajem kredita u Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogoji. Na vrednosni obresti po pogodbi.

Voziki u pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednosni papirji, alat c. s. srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplaćuje nakaznice narodne banko italijanske v italijanski frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 31. januarja 1894. 2-24

DOMINIK LUSIN u Kopru

preporuča veliko svojo skladište raznovratnog lisa, kao: greda, dasaka, murala, duga, te takodjer opeka, vapna, pleska itd. Naručbo otrjava točno i po najnižoj cioni. 24-4

Teodor Slabanja

Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Morelli 17.

preporuča se preč svećenstvu za izradjenje crkvenog posudja i orudja iz čistoga srebra, alpaka, mjeđi, kao: moštrana, kafeza itd. po najnižih cianah u najnovijih i krasnijih oblicih. Stare predmete popravlja, te ih u ognju posrebari i pozlati.

Da si uzomgu i manje imučne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti će se na želju preč. gospode nabavljaja vrlo povoljno platežne uvjete.

Ilustrirani cijenik šalje franko. Šalje sve predmete dobro omotane sa postarinom franko! 24-4

Popievke

za četiri mužka grla uglazbio M. B. RAŠAN.

Čisti utrzak od ovih popievaka jest namienjen „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Ciena 1 for.

Dobiva se kod uredničva našega lista.

Badava dobije svaki predplatnik 4 krasne slike u bojama.

Badava! 5000 otisaka

broja novoga najvećeg ilustranog lista

DOMI SVIET

dotiskani su u knjižari LAV. HARTMANA (Kugli i Deutsche)

šalje se svakomu tko dopisnicom zahtjeva badava i franko. Knjižari LAV. HARTMANA (Kugli i Deutsche) Illica 2 — ZAGREB — Illica 2.

ovaj list sadržaje mnoštvo izabranih i vrlo zanimivih pripovjedaka hrvat. skih pisaca, prevoda i mnogo umjetničko izradjenih slika.

Predpiato: Za cijelu godnu for. 6.— Za pol godine for. 3.— Za četvrt godine for. 1 50

na šalje se postanskom zaputnicom

„Za pol cijene“ dobije svaki predplatnik „Dom i Sviet“ krasni šaljivi i mnogimi slikami nakićeni list „Zvekan“, jer se „Dom i Svietom“ skupa stoji samo 8 for. za cijelu, 4 for. za pol, 2 for. za četvrt godine

Prvi broj istoga šaljemo svakomu na zahtjev badava.

Tiskara Dolenc.

„Kupi kod kovača nipošto kod kovačića“, kaže stara poslovica.

Ovu mogu punim pravom na moj zavod upraviti, jer jedino tako velika trgovina, kao što je moja, imadu razprodajom ogromnih vrstah stvari i drugih prodostih, jofino troškove, koji moraju konačno kupcem koristiti.

Krasne uzorke privratnim naručnikom šaljem badava i franko. Bogate knjige uzoraka, kakvih jošte nobilja, za krojače nehrankano.

Tvari za odiela.

Peruvion i dostikng za visoko svećenstvo, propisane stvari za odiela za c. kn. činovnike, veterane, vatrogasce, Sokolaje, Itrvaje, zrakna sa biljard i igrače stolova, pokrivala za kućje, stvari za lovačke kapute, nepromočna stvari za pranje, plaide sa putalke od f. 4-14.

Vredne clone, poštane, trajne, dišo vunene suknenne stvari, no jofino otkrinalke, koji su vredni jedva krojačke plaće, preporuča

Joh. Stikarofsky, Brno (Austrijski) (Manchester).

Najveće skladište blaga vredno pol mil. for. — Izposilja samo poželjnom! —

Dopislujo: njemalski, mađjarski, češki, poljski, talijanski, franczerki i ongleski. 24-3

Štrealjke i sumpornjače za trte

inžinira Zivica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

dobiva se uvijek u skladištu tvrdke

Schivitz & Comp. (Živic i drug.)

Via Zonta broj 8 u Trstu.

J. Pserhofer lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“

Kričistilne kroglijice, prej imenovane univerzalne kroglijice

zaslužio te ime po svoj pravici, kajti v resnici je mnogo boleznij, pri katerih so te kroglijice pokazale svoj izvrstan učinek

Za več isposteljiti so te kroglijice povsod razširjeno in malo družin utegne so najti, v katerih bi pogrešali malo zaloga tega izvrstnoga domačega srodstva.

Vsi zdravniki so pripravobni in pripravajo te kroglijice kot domače srodstvo, posebno pa proti boloznim po slabi prebavi in zabasnanju.

Te kroglijice stanejo: 2 škatlicje z 15 kroglijicami 21 nč., jeden zavitek 6 škatlicje i 5 kroglijicami 11 gld. 10 nč. — Ako so denar napraj pošlje, ni treba plašiti porto, in stane: 1 zavitek kroglijice 1 gld. 25 nč., 2 zavitka 2 gld. 30 nč., 3 zavitki 3 gld. 35 nč., 4 zavitki 4 gld. 40 nč., 5 zavitkov 5 gld. 20 nč., 10 zavitkov 9 gld. 20 nč. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglijice“ in paziti jo, da ima pokrov „vako škatlicje isti podpis J. Pserhofer v rudičih pismenih, kateroga je vidoti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhofera, 1 posodica 40 nč., prosto pošt. — 5 nč.

Angleški balzam, 1 staklenica 50 nč.

Trpotčev sok, 1 staklenica 50 nč.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatlicja 35 nč., poštnine prosto 60 nč.

Amerik. mazilo za trganje, 1 posodica 1 škatlicja 50 nč., poštnine prosto 75 nč.

Tanokininska pomada J. Pserhofera, po škatlicja 2 gld.

Prah proti potenju na noge, 1 škatlicja 50 nč., poštnine prosto 75 nč.

Balzam za goštanec, 1 stekl. 40 nč., poštnine prosto 50 nč.

Univerzalni plašter prof. Steudela, 1 posodica 60 nč., poštnine prosto 75 nč.

Življenska esenca (Praške kapljice) 1 staklenica 22 nč.

Univerzalna čistilna sol J. Pserhofera, 1 posodica 60 nč., poštnine prosto 75 nč.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemsko farmaceutično apocilicite, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno praskrbiljujo tudi predmeti, kojih ul. zalogi. — **Izposiljanje po pošti vrše se točno, a treba ju denar poproj doposlati; večju naročila tudi po poštnem porzoku.**

Pri dopošiljati denarja po poštni nakaznici stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12-6

Na predlog zast. Bubbe zaključili predsjednik sjednice i ureše buduća za sljedeći dan u 11 sati.

XI. sjednica dne 14. febr. 1894.

Prisutni: predsjednik dr. M. C. M. pitelli, 22 zastupnika; vladin zastupnik Al. Bluschegg. (Galerija dobro posjedena).

Predsjednik otvori sjednicu u 11 sati; tajnik Bartoli pročitao zapisnik zadnje sjednice, koj se ovrhovljuje bez prigovora.

Predsjednik pozivajuć se na § 45. saborskoga pravilnika, reče, da mora izraziti svoje neodobrenje radi nepariamentarnog izraza „Buggia officiosa“ zast. Mandića u zadnjoj sjednici.

Zast. Mandić: Liepa Vam hvala, nu onaj izraz moram izpraviti tim, da bi bio imao glasiliti „Menzogna officiosa“ (službena laž).

Predsjednik čita talijanski prevod interpelacijah zast. Mandića i Spinčića postavljenih u zadnjoj sjednici na zemaljski odbor, na koncu reče, da će izručiti interpelacije zem. odboru na daljnju razpravu.

Zast. Tomasi čita interpelaciju na c. k. vladu (koju su članovi većine neposredno pred sjednicom u saboru potpisivali), kojom pita da se dozvoli običinarom oprtaljskih Brda prolaz preko eraskih particela br. 8711, 8774, 8775 u motovskom lugu, da uzmognu oni običinari voditi preko rečenih particela svoje blago na vodu Mirnu. (O istom predmetu govorio je zast. Laginja u carevinskom vieću.)

Predsjednik izručit interpelaciju vladinomu zastupniku.

Zast. Costantini stavio je pisan predlog, da zemaljski sabor zaključit zamoliti cesarsku vladu, da bi se od sada pozivalo dobromane na vježbe mjeseca oktobra mjesto aprila, kad imade narod najveći rad kod kuće. Predlog bijaše proglašen prešnim i prihvaćen za tim jednoglasno.

Zast. Laginja stavi podnjiji pisan predlog, kojim se pozivaje c. k. vlada: 1) da odstie pokrajinu Istru radi šteta, koju je pretrpila poznatom klauzulom o vinu u ugovoru sa Italijom; 2) da dozvoli saditi duhan (tabak) u Istri, napose u onih krajevih, koji su flokserom zarazeni i 3) da priteče nižim slojevom, osobito radnikom i poljodjelcem u pomoć ustrojenjem pučkih bankah, u kojih bi se dobivalo zajam uz veoma nizke interese.

Predlog podupre sva manjina, te bijaše jednoglasno zaključeno, da se ga izručit političko-gospodarskomu odboru.

Zastupnik Venier čita svoj predlog glede gradnje ceste na buzetskom krasu. Predlog bijaše proglašen prešnim jednoglasno. Predlagatelj obrazloži svoj predlog, u zatim bi prihvaćen jednoglasno.

Predsjednik javlja, da su za zaprečni doći k sjednici zastupnici Amorosio i Dablanovich.

Predsjednik Pralazino na dnevni red. Zast. Spinčić: Imademo staviti nekoje interpelacije!

Predsjednik: Da, da, skoro sam zaboravio!

Zast. Laginja: Vidi, vidi, već razumije sve!

Zast. Spinčić čita zatim interpelaciju na zem. odbor o gradnji cestah na Koparsčini. (Doneti čemo ju posebiće).

Predsjednik reče, da će ju dati na razpravu.

Zast. Flego čita zatim sljedeću interpelaciju:

Pošto je bila po meni i mojih drugovih postavljena u sjednici 16. marca 1892. interpelacija na slavni zemaljski odbor glede imenovanja Dra Leona Moscovics-a obćinskim lječnikom za zdravstveno okružje Buzet-Roč, na koju je u ime zemaljskog odbora njegov prisjednik Dr. Cleva ne obrazloživo, nego samo iz uzroka, što je ista interpelacija u hrvatskom jeziku bila podnesena, izjavio, da neće odgovoriti.

Pošto je slavni zemaljski odbor u svojoj sjednici dne 16. maja 1893. zatražio kod c. k. kotarskoga poglavarstva u Kopru, da odlučit ili provocirati kod c. k. namjestništva, da se postavi namet na porez u mjestnoj obćini Buzet za izplatu bivšega tobož obćinskoga lječnika Dra Moscovics-a, te izjavio, da si pridržaje pošto bude to odlučeno, odlučiti, da i dalje predajuju iz zemaljske zaklade.

Pošto je istoslavni zemaljski odbor zaključio u svojoj 114. toj sjednici od 30. maja 1893. na teret mjestne obćine Buzetske predajmiti c. k. namjestništvu iznos od for. 1040 za platiti nezasižnem plaću narintomu, tobož obćinskom lječniku Dra Moscovics-u, — glavnomu agi-

tatoru za talijansku stranku mjeseca oktobra 1891. kod naknadnih izbora za carevinsko vieće — bez obzira na to, jeli obćina zakonito dužna ili ne, prisilna platiti spomenutu svotu Dra Moscovics-u.

Pošto je obćina Buzetska mnogo puta u velikih poteškoćah za namiriti svoje materijalne potrebe, i to iz uzroka dugova učinjenih po prijašnjih obćinskih upravax i poradil na toćnog izpladujuju podobćina prama mjestnoj obćini Buzet za skupna troškova, osobito obćinskih uprava u Dragunu i Sovinjaku, koje su u rukuh talijanskih pristaša i koje duguju preko 4500 forinti prama centralnoj Buzetskoj zakladi.

Pošto je slavni zemaljski odbor u svojoj sjednici od 18. travnja 1893. zaključio na izvješće od 4. marca 1893. broj 1373. Juzetske obćine, da se ne nalazi ovlašten postaviti namet u obćinah Dragun-Grimalda i Sovinjak na izplatu dužnosti prama centralnoj zakladi obćine Buzet, nego savjetovao, da obćina Buzet i ako hoće — traži svoje pravo sudbenim putem.

Pošto je slavni zemaljski odbor odbio prošnje podnesene po obćinskom glavarstvu u Buzetu moleći za ustup nekolicino stotina forinti od njeranih nameta na potrošarini u iznosu od 1880 forinti godišnjih, koje pokrajina direktno utjerava u ime obćine Buzetske na izplatu dugova učinjenih po prijašnjih obćinskih upravax, kojim ustupom nebi bila pokrajina ništa trpjeta.

Pošto se je u ovom visokom saboru više puta predlagalo, da zemaljski odbor bude bar predajuju na povrtak mjestnoj obćini Buzet za njezine razne potrebe, a zemaljski odbor uvijek odgovarao, da neima za to zaklade.

Pošto dakle zemaljski odbor posve druguće postupa sa mjestnom obćinom Buzet kad ima što platiti a posve druguće kad ima što dobiti, traži najnu postavljenje nameta u cijeloj obćini i nudja predajuju iz zemaljske zaklade ako ima što platiti; paće i onda ako se radi da se izplati čovjeka kojega kao narintoga se nije dužno platiti, a upućuje ju na sud ako imo što dobiti, i nezaumije se za nju nit onda, kad bi morao a kamo li da bi njoj u čem na pomoć pritekao u njezinih velikih potrebah, izgovarajuć se, da nejma za to zaklade.

Obzirom na takove činjenice potpisani postavljaju na slavni zemaljski odbor sljedeći upit:

Kako slavnoisti opravdava predajuju izdan c. k. namjestništvu na teret obćine Buzet u svoti for. 1040 za platiti narintoga bivšega tobožnjega obćinskoga lječnika, i to niti neobavjestiv o tom obćinu?

Poreč, 14. febrara 1894. Flego, M. Mandić, D. r. Dukić, Vjek. Spinčić, Dinko Sersić, St. Jenko.

Predsjednik izjavio kani goi. (Dalje sliedi.)

Kad ste ih izbatinali, zašto im se rugate?

(Uzporodi govore Babudora i Gambini o povlačenju učiteljskih plaća u novlin „L' Isteria“ od 10. febrara 1894. br. 630, str. 8).

Ikrečno priznajuć, da sam se već odavna priučio, da čitam kojekakvo govore i govorišće, koje drže u našom pokrajinskom saboru poznata gospoda, a koji su ispod svake kritike. Forma obćino ne vriedi ni boba, mliu u tog isto puta tražakanc, a dojsotke (jer i vuče ima) tako bljutavo, da ih sva suraka i gorska sol nebi osolili.

Kako rekoh, odavna voć tomu privi koh, pa se ni ljetos uđemo, beljemo nadah. Nohih se je dakle ni ogrdnalo, da me postapak sa molbom nekolicinu učitelja glude povišnja plaću, nije uprav zgadilo.

Reći ću otvoreno, da su gospoda naravno rekla: Vi, gospodo učitelji, imate pravo, da pitate poboljšanje svoga položaja, ali pokrajina ne ima novac — nu, barem bi bili loga toja čuvava usieljili, ali svako, kako se pueloše, cionim, da je odvije.

I gosp. Babudor je bio svoju reći. A kako neki, kad on mora svakih desetak dana izreći koji govore, jer bi zan inoće premudao riedi oriova izgriže? Pa kakvi su ti govorišči! On se no sluko a nikim i a ničim, s glanju za svo i svakoga. Za takav postupak ima naš narod progadnuju ried: prohlijomudi pak proljii. Istina je, da u ovom njegovom govorišću no ima onih negđašnjih ried: „ni abhiamu gonfiate i maestri“, ali izreći sadržaj onoga njegova govorišća, nju uprav lahu. Po-

njenu istadu pravo svi, i učitelji, i pokrajina, i oni, koji pitaju, i oni, koji ne daju, svi imadu pravo, da paće i isti gosp. Babudor, koji onako govori. To je pravi „Ibis redibus non morioris in bello“. Naš narod liepo i pametno kaže: „Ili kuj, ili ne uroi gaća“, ali još liepo pristaje ona gorinja: „prohlijomudi pak proljii“.

Nego kad bude naš pokrajinski sabor pristigli, da predložiti zakon o poboljšanju učiteljskih dohodaka, onda će opet ustati g. Babudor, pak će po svoju štogod reći, kako je zramotno, da je naša pokrajina tako kasno zakon urela itd. itd.

Zar se ne spominjete, što je pred nekolicino godina, smješnom obćilnošću dokuzirao, kako je nemoguće i pomisliti, da se brislo doatinja? A znate li koje je ljetos još smješnom obćilnošću svim kadio, avim zahvaljavao, što su se napuknu emilovali, te ualijali njegovu tobož davnu želju?

„Prohlijomudi pak proljii“

I Gambini, član pokrajinskog odbora sa 2600 for. godišnje plaće, hoće da reče svoju. I rekao je, i to kako rekao! Čitajući njegov govor, sadudio sam se pri koncu, kako nije on predložio, da se učiteljom snizi plaća za kojih 3—400 for. Molim vas, pak da nebi imao pravo: učitelj, koji na dan navrie 4 sata radi, i to preko godine samo 200 dana, a ni toliko, pak ima 900 for. plaće i 350 for. stanarino! A to sve netom stupi u službu, a za samih 800 sati na godinu. Svaki mu je dakle sat plaćen sa 1 for. 50 novč. i više. A gdje su drugi dohodoi, što ih može imati, ako znado pametno razidiliti vriede? Zar ne može pučki učitelj na celu, nakon školskih sati, još kakvih šest sati raditi u postolariji ili u kovačnici? Jedno se samo hoće: „puröhe espianno disporre del tempo, che lo rimano“. Pa ako mu i postolarija i kovačnica na sat bacu po 1 for. 50 novč., što onda tim ljudom manjka?

A što bi onda imala reći gospoda pokrajinski prisjednici, koji godimice rade preko 300 dana, i to 4 jutra do vedura a od vedora do jutra, da ih ljeti ledon znoj probija, a u zimi im se i ući pote, pak to sve sa plivih 2600 for. Hoj, vi učitelji-rikadi, da vi znate muku, koju je uprav gosp. Gambini podnio, kad je ljetos vaše škole obahadjaio, te vam svojom poznatom uslužnošću obećavao svoju pomoć, kad se bude radilo o vašem bolju, ne, ne, gospodo učitelji, ne znate vi onu njegovu muku, jer kad biste ju znali, rekli biste bez dvojbe: Braće, duk drugi onoliko trpo i žrtvuju, moramo i mi žrtvovati koju malenkost.

A učite pak vi učitelji-rikadi, koje anake morate dokazati, da dodjete do svaga položaja, u kojem vam svaki sat nosi najmanje 1 for. 50 novč. Molim vas, četiri puška razreda, i četiri razreda preprandjnih, dođu da postanou pokrajinski prisjednicom, sa balavih 2600 for. godišnja plaću, hoće su aj, aj uvjdo sam zagazio. Vidij traga i njegova brata. Mislio sam, da ću pripadoba i meni do konou gladko teći, kako i tolikim drugim, ali se ja nespretnjak odjednom na djoz izvan brazda. Eh, vidi se, za koga nije, nije. Htjedoh nešto reći, a tek se sada sjetih, da članom zemaljskog odbora može biti svaki zastupnik, a zastupnikom može biti svako, koji je navrio 30 god. i plaća 5 for. poraza. (Niti to! op. slagara).

Što se pak nekuj tuže, da su učiteljske kategorije prava nagrada i nesreća, to je notodno, jer u nižih kategorijah ostaoe svaki učitelj najvrie 15—20 dana, a oni, koji kažu, da poznadu vrstnih učitelja i Hrvata i Talijana, koji su vad ovo 13—14 godina privremeni podučitelji, ti bez dvojbe lažu — barem gosp. Gambini, član zemaljskoga odbora i pokrajinskoga učionškoga vieća, sa to nozna.

All gospodo učitelji, dajte se razloga! Što zato, ako vas je gosp. Gambini, član zemaljskoga odbora i pokrajinskoga učionškoga vieća, malko počeoao ovoga puta? Tā on će ovih dana početi slagati volidčanstveni govor, koil će isrodi drugom zgodom, kad budu na dnevnom redu poboljšanje vašega položaja. Čuti ćete ved, kako će on onda grmiti na nezahvalnost, što se naše učitelje pušta u svako gromno novolji; čuti ćete, kako će se on sgrazati, što su se gospoda tako kasno odlučila, da i vam koliko toliko pomognu. On će po svojoj prilici i onda izreći: „Questo basso mondo, questo mondo birbante, assassino, ha avuto di tutti prima compassione, obudvi poveri maestri“. A onda će i Vi, gospodo učitelji, bolje upoznati, kakvih se ljudi imado na ovom „mondo basso, birbante, assassino“.

Difficile est satyram non scribere. Niesam pučki učitelj, ali i kad nobih onoliko cionio i postovao pučko

učitelje, koliko ih cionim i poštujem, bio bih barem u sebi prosvjedovao proti onakvom argumentiranju.

Gospodine Gambini-u, zar vi držite zbilja pučke učitelje za stado čulumu, te oniliste, da oni neće vidijeti lupljinu vaših dokaza? Zašto niste radje čutio, nego onako govorio? Prohlijomudi vam se, da im se zakon batina, još i podrugujete.

A vi, gospodo pučki učitelji, pa bili vi Hrvati ili Talijani, nabavite 630. broj „L' Isteria“, pa iz nje izrečite govor gosp. Gambini-a, te ga na vješću spomen stavite u okvir i objesite na najvidjenije mjesto u škuli, da se pri svomu trudu šedeće spomenete, kako o vašem trudu sudj gosp. Gambini, član pokrajinskoga učionškoga vieća i zemaljski prisjednik, sa 2600 for. godišnje plaće.

Pročitajte taj govor i u jutro i u večer, a čitajući ga spomenite se pokojnoga Nasradina!

Nesreća je snasila i genjalnoga Nasradina. Pao je sa krova. Brće bolje dozvali lječnika, koji mu stao koješta nabrajati, a moj ti ga liepi Nasradin sluša, sluša i napokon upita: — Ma, gospodine, jesi li ti kada s krova pao? — Niesam, odgovori lječnik. — Ajme meni, kako deš ti onda meno iziščilo, kada nisi nikad sa krova pao — jaukao slomljeni Nasradin. Na onakvo argumentacije, može se odgovoriti sa Nasradinom u ruci. Zar ne, gospodo učitelji?

Pogled po svijetu.

U Trstu dne 21. febrara 1894.

Austro-Ugarska. Sutra se otvara carevinsko vieće, da nastavi svoje dje-lovanje ondje, gdje je prestalo dje-božićnih blagdana. Najglavniji predmet ovoga zasjedanja biti će razprava o državnom preračunu, prigodom koje će iznešti zastupnici pojedinih stranaka na svietlo želje i tegobe onih naroda, koje oni zastupaju. Naši zastupnici imati će i ovom zgodom da iznesu mnoštvo jada i nevolja, koje taru Slavenna Istre, i koje ga prieće u njegovom duševnom i tjelesnom napredku.

Predsjednik carevinskoga vieća, barun Klumeck, pozvao je za danas na dogovor sve predstojnike pojedinih stranaka u carevinskom vieću. Dogovoru prisustvovali su svi ministri. Ustanovit se je moralo o svih glavnijih predmetih, koji imadu doći na razpravu tečajem ovoga zasjedanja. Na tom dogovoru razpravljalo se i o pre-inaki izbornoga reda za državni sabor, o čemu bi se imalo u kratko razpravljati i u carevinskom vieću. Ministri viedali su jur do sada o tom važnom pitanju, te će zaključke pribičiti trim velikim klubovom carevinskoga vieća.

Zemaljski sabori zaključili su radi predstojećeg zasjedanja carevinskoga vieća svoje djelovanje. O radu istarskoga sabora izvješćujemo obćirno na drugom mjestu. U dalmatinskom saboru imalo se u subotu razpravljati o adresi hrvatskoga kluba na kralja, kojom se molli za združenje Dalmacije sa kraljevinom Hrvatskom. S tom razpravom zatezalo je predsjedništvo dogovorno sa vladom navlaš, samo da se ne dodje do zaključka. Tako se je dogodilo, da je predsjednik pred samom razpravom o tom predmetu zaključio sabor.

Srbija. Novi ministar financija izradio je program, u kojem zahtjeva, da se ne uradja nove poreze, već da se izorpa postojeći izvori dohodka; da se oslobodi financijske činovnike od stranačkih upliva i da njihova služba bude neodvisna od čestih promjena vlade, te napokon, da se pozove tudjega strukovnjaka, koji bi imao ustrojiti osnovu za preustrojstvo financijske uprave u Srbiji.

Rusija. Pronosi se glas, da će doći ruski car na podulji boravak u našu Opatiju, da se podpuno operavi od zadnje teške bolesti. Car bi imao doći velikom pratnjom, za koju da su jur najmljeni stanovni.

Francozka. U sreću Francozke, u svjetskom Parizu jesu opet na dnevnom redu anarhistički atentati. Jedva je Vaillant platio svojom glavom svoje gadno delo, već se pojavio opetovno njegovi sledbenici, da ga sličnim diolom osvete. Vlada republiko upotrebljava najstrožije mjore, da tim prevratnikom na put stane.

Italija. Sv. otac Lav XIII. čitao je u nedeljnu u vatikanskoj crkvi sv. misli, kojom je završen papinski biskupski jubilej. U ogromnoj crkvi prisustvovalo je sv. misli do 50.000 osoba. Dne 19. t. mj. otvorio se talijanski parlament i to prvi put posle poznatih buna u Siciliji. Već u prvom sjednici naišla je vlada na žestok otpor od strane radikalnih zastupnika.

Frantina i Jurina

Jur. Si čul najnoviju?
Fr. No?
Jur. Predzadnji poneđjak da se je „magificio“ v Opatija na kalabrage igral.
Fr. Koliko ih je bilo?
Jur. Najprvo on sam, potla dva i najzada opet on sam.
Fr. Ki j' pak zgubil?
Jur. On sam.
Fr. A dobil?
Jur. Još se pravo nezna.

Jur. Ča je sad dopušćeno igrati harte na stacione?
Fr. Sad da, ma dok je bi naš pop ovidi, je bito zabranjeno.
Jur. Ča nezna za to tovarsko trubilo?
Fr. Kako da nezna, ma lipo muči, kako da i nezna.
Jur. A pur je zna za stvari, kel nije vidia i kel nije ni bito.
Fr. Ter znaš, da ima tovarska ušesa i tovarsku pamet.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Na ruke tajnika dra. M. Laginja prispjeli su na dalje sljedeći iznosi: Zadnji dan mesopostni 6 februara sakupljeno je u Bačerni opeta 4 for. 30 novč., a darovali su: g. Natal Marzari f. 1, Jos. Ptašinski f. 1, gospojica Antonija Marzari 30 nč., gospojica Teodora Marzari 50 nč., g. ca Marija Gorec 50 nč., veleč. Fran Gorec f. f. — Zivila Balerna! — Mladici i djevojke u Kašteliru sabrali su 30 for. 70 novč. dara, i to ovako: Ivan Kocjančić sin Antona Baštian 1 krunu Ivan i Anđeo sinovi Marka Legovića 2 kruna, Jakov Ružić sin Jakova 2 kruna, Marko Ružić sin Ivana zvonara 1 krunu, N. N. 2 kruna, Ivan Legović Zove 2 kruna, Josip Legović sin Blaža 2 kruna. Ivan Besković (Bekar) 20 nč., Marija i Anđeo Legović kćeri Luke, Marko i Ivan sinovi Stipe Ružića Ivaša. Ante i Ana od Ivana Legović Babica, Ivan i Margarita od Ivana Legović Paskvalova, Ante i Mate od Antona Bernobičić Bočića Mate i Martin od Antona Legović Kaculina, Orgo i Ive Mendica od Ivana, Ivana i Kate Kocjančić Baštianova, Ante i Ivan Ružić od Antona Blaževi, Miha i Anđeo Kocjančić Čičulot kćeri Antona, Ivan i Kate Kocjančić Mazar od Ivana, Luka i Marko Bernobičić od Luke, sve po dvie kruna. Josip Ružić Ivaš pok. Ivana 1 krunu, Mate Ružić Ivaš pok. Ivana 1 krunu, Tonin Kocjančić Gambin sin Mihe 1 krunu, Mate Mendica Zepotov sin Mateja 2 kruna, Jakov i Marija Valerija Rojac od Ivana 2 kruna, Nin Legović Babić sin Nhoj, Nin Labina Lu-

kačić sin Matejev, Marija Labina Lu-kačić kin Ivana, Ante Kocjančić Valentić od Marka, Mate Ventin sin Mateja, Gajetan Ružić sin Gajetana, Ivan Rojac sin Marka Ivan Ružić Kozan sin Marka, sve po jednu krunu, Ivo i Ante Bernobičić sluoivi Ivana f. for. Ivan Depolo Simin f. for., Privrgli su k njima veleč. Josip Ptašinski jednu krunu, Josip Stavelik 3 kruna, pak iz Labinci, Marko Korlević sin Antona i krunu i Domihuka Korlević žena Antona 1 krunu. — Veselo se djeca Kaštelirska na svom daru, i poručuju: ovo smo Vampodarilil družbi mladići Kaštelirski, željom, da se u nas ogleđa ostala mladost po Istri, i da naši oči za nas budu, još bolje providili sada kada dođe zorođa, da nam se zida škola, i kad su hvala Bogu umirena od onoga pustog ezonera, a znamo j. je našim prvakom zahvaliti onu polakšicu. Zivita nam naša lepa zemlja Istrijanska, i svaki dobar napredak u njoj!

Novi krški blekup. Riedko smo kada tako svetni priobćiti našim čitateljem tako vesela viest, kao ovaj put. Duvne želje našega puka na kvarnerskih otocih, a tim i Hrvata i Slovenaca i izvan Istre, izpunio se u potpunom smislu. Iz Rima stiže nam preugodna viest, da je sv. Otac Lav XIII., taj osobiti prijatelj nas Slavena, odlikovao osobitim načinom proštenoga g. Andriju Šterka, kanonika dekana stolnoga kaptola i župnika stolne crkve sv. Justa u Trstu, imenovan ga biskupom kvarnerskih otoka sa sjelom u Krku. Preč. g. kanonik Šterk bijaše brzujavno obavješten od papinskoga nuncija Agliardi-a u Beču o tom imenovanju. Viest ta raznela se brzo po Istri, te bijaše među slavenskim pučanstvom iskrenim veseljem pozdravljena. Službeno imenovanje slediti će za koji dan.

Novoimenovani biskup. presv. g. Andrija Šterk rodio se 28. novembra god. 1827. u Voloskom od uvažene građanske obitelji. Na životu imade dvojicu braće, pomorske kapetane A t u n a i F r a n a, stanujuće na Rieci. Andrija izučio je početno školu na Voloskom a gimnaziju na Rieci i to sve razrede odličnim uspjehom. U Gorici izučio bogosloviju te bijaše dne 24. septembra 1863. za svećenik redjen. Već za školovanja bijaše među suučeniči vrlo oblubljen radi duševnih vrlina i mirne i blage čudi. Služio je kratko vrijeme kao duh. pomoćnik u Istri, nu do mala porazao ga u istom svojstvu u Trstu, gdje je marljivo i požrtvorno radio u vinogradu Gospodnjem. Pod ravnateljstvom nezabornoga biskupa Dobrile — s kojim bijaše veznau najiskrenijim prijateljstvom, podučavao je bogoslovne predmete u tadašnjem bogoslovnom sjemeništu u Trstu. God. 1866. bijaše imenovan župnikom u Lovranu, gdje je ostao sv. do god. 1880. U to doba obnašao je i čast kotarskoga školskoga nadzornika i onu narodnoga zastupnika za izvanjske obćine polit. kotara Volosko, na zemaljskom saboru u Poreču. God. 1883. morao je on ožežati iz „uljudnoga“ Poreča sa ostalim svojimi drugovi. Za njegovo uspješno djelovanje u crkvi i u školi odlikovao ga cesar i kralj Fran Josip I. zlatnim križem sa krunom za zasluge. God. 1880. dodje preč. g. Šterk za kanonika stolnoga kaptola u Trstu, koju čast mu namienio desni prijatelj tadašnji tršćansko-koparski biskup Dobrila. G. 1883. postade župnikom stolne crkve sv. Justa, kasnije dekanom stolnoga kaptola, a osim toga obnašao je razne časti u kaptolu, u konzistorij itd.

U Trstu posvetilo se preč. g. Šterk posve stolnoj crkvi i pastvi puka njegove župe podučavajući neumorno svoje stado i dijeleći obilnu milostinju ubogim Trsta, napose svoje župe. Presv. biskup čekati će imenovanje i posvećenje za biskupa u sadašnjoj teškoj službi, a da preuzne negdje poslie uskra mnozgo uzvišeniju i častniju ali i mnogo težu službu biskupa u Krku.

Veseloći se iskreno sa pobožnim pukom naših otoka na tom imenovanju, čestitamo srdačno njemu i presv. g. biskupu Andriji Šterku!

Imenovanje. Ministar pravosudja imenovao je sudbenoga pristava g. D. H a r a b a g l i n a kotarskim sudcem u Poreču. **Zaključak istarskoga sabora.** U subotu poslie podne imao je istarski sabor, zaključenu sjednicu i to po broju XV. Na početku sjednice roče vladin zastupnik, ka prosvjetljeni protv nar antuju, kao da bi se bio on izjavio naprma jednomu članu političko-gospodarskog odbora, da se mora prihvatiti „romjenjena vladina zakonska osnova u zaštiti ptica, koristiti poljodjelstvu. Načelnik toga odbora g. S t a n i c h izjavi, da vladin zastupnik nije uplivano ni najmanje na razpravu odbora u tom predmetu.

Zast. Martinčić obrazlozilo svoje predloge na korist naše trgovačke i mornarice. Predlozi bljahn prihvaćeni jednoglasno.

Zast. Stanich stavio je prešan predlog, da se vlni preporučiti nekogje pomorske radnje kod Lošinja te u likah

Osora i Nerezinah; i taj predlog bijaše prihvaćen jednoglasno. **Većina** prihvatila zatim zakonske osnove o poljodjelstvu, koje bijaše već god. 1890 primljene, ali nedobije potvrdu. Protv tim osnovam govorio je zast. Laginja, potuži se na zemaljsko gospodarko vieće radi njegove pristanosti na koriat Talijana a na šteta Hrvata i Slovenaca. Primljena bijaše zatim zakonska osnova o zaštiti ptica u III čitanju. Tim bijaše izerpjen duovni red. **Predsjednik** pročita napokon za ključni govor, u kojem iztaknu važna pitanja, kao ezoner, gradnju željeznice Trst-Poreč-Kanfanar, u kojih pitanjih da bijaše sabor slozan; u budućem zasjedanju da će doći na dnevni rad među ostalim i pitanje o gradnji zemaljske ldnice. Njemu da bijaše ovo zasjedanje veoma neugodno i teško. Pouzdanja da nije našao ni kod većine ni kod manjine, te da će „ga sabor teško više naći na predsjedničkoj stolici. Na koncu pozove zastupnike, da uzkliknu Njeg. Veličanstvu „E v v i v a l“, čemu odgovorise članovi većine sa E v v i v a l a članovi manjine sa: Z i v i o!

Tajnik pročita za tim zapisnik ove sjednice a predsjednik izjavi, da zatvara u ime Njeg. Veličanstva sabor.

Iz Kaštelira pišu nam: Današnji dan, nedjelja 18 februara, ostati će u vele ugodnom spomenu svemu puku obćine Kaštelira, jer ga je taj dan pohodio njegov zastupnik g. dr. Matko Laginja. Ali i njemu će za stalno taj dav. ostati u preugodnom spomenu, jer se je mogao na svoje oči osvjeđočiti, da sva sreća kucaju za njega i za dobru stvar, koju zastupa. Naš zastupnik nije došao na političko uznemirivanje; njegov dolazak je za nas grandica masline, koja nam najvesta slogu, bratimstvo i zajednički rad za duševni i tjelesni napredak.

Gosp. dr. Laginja došao je danas, da vidi Kaštelir i njegove težke brige i potreba; došao je da pregleda položaj zemljišta, koje su gg. Marko Legović i brat mu pop Anton darovali, da na njem družba sv. Cirila i Metoda za Istru podigne toliko potrebitu i željno očekivanu školu. G. zastupnik došao je u Kaštelir oko 10 ura jutro; dočekao ga je pred mjestom spomenuti narodni prvak Marko Legović sa nekoliko drugih, da ga prvi pozdravi i umoli neka mu bude gost. Ostali narod bio je u crkvi jer se je taj čas počela služiti služba božja.

Dok je došla doba objeda upoznao se je g. zastupnik sa drugimi gosti iz dalnje okolice i sa obitelju vrednoga Marka, porazgovorio se s njegovom dječicom izpitajući jih iz knjige kako znadu liepo čitati i pured jih na dobro.

Za objeda zaredale se zdravice, prva dakako gostu zastupniku, a onda od njegova srdačna zahvalnica domaćim, ugodan spomen odsutnomu svećeniku od one kuće itd. Zatim se je pregledalo mjesto za buduću školu i putem pohodilo je društvo vriednoga i marljivo g. Hedrina ovdje naseljenog Čeha, koji dobrim primjerom predjači narodu.

Gosp. zastupnik pohodio je još obćinskoga delegata g. Mekiša i stavio mu na dušu, da kao poglavar puka bude na ruku u postu škole, kad se radi o korist, o prosvjetljenju naroda. Isto je tako g. zastupnik pohodio vatečstnog upravitelja župe g. Franu Stavelika uzornoga duhovnika, koj mu je praćen silnim redom naroda pokazao takodje: unutarnju uređbu sv. Kuzme i Dujmjana.

Dok je tako praćen prolazio amostavo, sakupljano se je narod kao pod zastave, i kad je Dr. Laginja išao od zadnjeg „puzdrava iz kuće Iva Ružića, udari narod u pozdrave, kilktanje, mahnuje kluboci i gromoni žvio-klici.

Naš zastupnik stade pred narod, progovori par u sreća dirajućih rieči, zahvali se na srdačnom dočeku, obeća još doći, jer je vidio „da put nije predug, da je doček srdačan“. Opeta urnebean: živio naš zastupnik; živila kuća Insburga itd. Nejakia djeca pred majkama po kućah i van njih pjevahu hrvatske narodne pjesme i završavahu: živio naš Laginja itd. Praćen čitavim narodom do glavne ceste, zahvalio se jo g. zastupnik još svomu Marku Legoviću na gospodarskoj gostbi i svima na liepom dočeku, te se je praćen sa tisuću grlu odpejlo na put Poreča. Kaštelir je opeta spasio narodnu čast u porečkom kotaru. Veselo se diev Kaštelirska

Iz Kanfanara pišu nam 19. veljače. Naša gospođa, ili recimo naša si. „raprezentanca“ je opet jedni rekla. U zadnjem sjednici nalmo se je zaključilo (a ja bil

rekaao „on“ je zaključio) da se ima od* pustiti naše žandarame iz obć. kuće, gdje da će zidati. Ja bih rado znati što, možda stan za budućega kanfanarskoga ministra bugostvoja? Nu na tom nije napokon ništa zila. Ali sad je pitanje, kako se imaju seliti oružnici? Mislio se, da će morati ostati na česti i neki si je jur krul mjesio, ali ga speđi nije mogao, jer su mu braća drva pokrula, te je ostao lačau i s dugim nosom. Neke vrsti ljudi su šegaviji, negoli liza. Tizio je ponudio odmah svoj stan za 350 for, ali bez vode. A da nepojeđe „boku na“ Tizio, ponudi šfor Ka jo svoju kuću sa vrtom za 250 for. Ali Tizio (ljudi kažu iz nenavidnosti, nu znate, da su ljudi brbljavci) nudu odmah svoj stan, ne za 350, već za 250 for, i još da će im davati i vodu. I jedna šfora, recimo njoj Šempronija, nudjala im je svoju kuću za 120 for. Nelma dakle straha, kako će žandarani; netko je mislio napeljati vodu na svoj mlin, ali je ostao na suhom! Znatiželjni smo, kako će se si Mijo zakrpati svoj najnoviji „f i a š k o n“, kojega mu je Tizio razbio. A oružnici? E, oni će ostati gdje su bili, pak mirna Bosna; ovako se je izvukla iz stulpe naše vlada. Pak recite, da neima na svietu ljutih zavidnika? Jedan drugoga nemože viditi, jedan bi drugomu oderao kožu, a kad se jede protv ljudem naše krvi, budi pop, učitelj, oružnik ili što hoćeš, tada su svi kao jedan, dočim bi se u drugoj prigodi za pol novčića potukli. Istina je, što kaže Latin o nas: „Canfanaro è piccolo e bello, poca gente assai bordello.“ I bordela je toliko, da se od place u kalic odataka. Dosta za danas.

Iz Karolja (obćina Motovun) pišu nam 20. t. mj. Već je tomu davno, što se je u našoj obćini sakupljalo po 30 nč. od pojedine kuće za popravak jednog vođnjaka u ovoj obćini. Imade nas mnogo, koji smo te novčice izručili mjestnoj obćini, ali prem je palo otpotle mnogo kiše, sniega i ledu, vođnjaka popravljenaoga niti danas, Radi toga pitamo ovim one, koji novac sakupiša, da ga obćinarom odmah vrate ili da izkažu kamo je taj novac dospio i zašto se nije vođnjaka popravilo.

Mjesto lječnika. Ravnateljstvo Trifaljskog rudokopja u Beču raspisuje nađečaj za mjesto lječnika za rudokupe u Karpanu (obćina Labin u Istri). Plaća skopćana s tim mjestom iznaša: for. 1800 godišnjili; 700 for. paušala za uzdržanje konja i voza u službene svrhe; for. 500 za liečenje društvenih činovnika. Lječnik će stanovati u Karpanu, gdje će dobitivti svetlo i gorivo. Molbe sa svjedočbami o naučih, poznavanju jezika i o dcbi valja poslati u Beč pod naslovom: „Trifaller Kohlenwerke-Gesellschaft“.

Bratovšćina hrv. ljudi u Istr! Dopolasla u ime oprosta od čestitanja D.r Vitazić Dinko i D.r. Trinajstić Dinko Krk svaki po 2 for. Miklavčević Karlo Žminj 2 for. —

Darovaše „Bratovšćini“: Učitelji, učiteljice i vjeroučitelji kotara Voloskog prigodom kot. konferenca u Opatiji dne 15 jenara t. g. sakupiše međusobom 18 for., za prijateljskim stolom; kod župana i obć. savjetnika g. Ivana Bačića sakupio g. obć. tajnik I. Stefan 8 for., Karabaić Ivan Knin darovao 5 for.; Miklavčević Karlo doposlao sakupljenih u veselom druztvu kod župnika u Zminju 3 for., Simić Mate Klana prigodom nazdravice D.r Laginja sabrano među pjevači 5 for.

Dopolaslae godišnje prinose: Povjerenik Brozović Albert u Vrbiniku od slededih: Brozović A. 1 for. 10 nč., Matanić Petar, Ivošić Ivan, Bozanić Ivan, Dmičić Ivan, Volarić Ivan, Parčić Anton i Fugošić Josip svaki po 50 novč., Sparožić Josip 40 novč., Brušić Mate Resika, Kate udova Poloujko, Matanić Mate, Marija udova Bolončić, Justić Mate, Volarić Mate, Volarić Dinko i Gršković Ant. svaki po 30 novč. — Butković N. Kastav izručio prinose: Španjolić Ivan Gostinjac, Butković Ivan i Brušić Ant. Vrbinik, Ivančić Rudolf Kastav od svakog po 30 novč. — D.r. Trinajstić D. Krk doposlao članarim: Orlić Martin, Mrakovčić Niko i Juranić Mate svi iz Punita po 50 novč. —

Iz Vrha mjestne obćine Buzet, piše nam prijatelj sledede redak: „Malo kada vam što javljiva, gospodine uredniče, u dnevni Vaš list „N a š u S l o g n u“ iz naše obćine — to Bogu hvala nije ni treba, jer mi smo svi složni kao jedan u svakoj stvari, osim bačice dotoponih šurenjaka i Krvnlja, kojih mora da bude svagdje po Istri, kao ljuđa u pšnici. — Da prikazamo zasuknost tih slavni baštinka „d j e d o v s k e k u l t u r e“, dosta je, da vam izpriopovjedamo samo taj slučaj. Od dayna arniala se na Vrhu crkva sv. Antuna i bivši obć. zastupnik izabrani od talijanske